

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνεύουσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο κἀγὼ ὁ τάλας, δεδοικῶς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

■ Τὸ Μήνυμα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ: ἐπίκαιρο καὶ διαχρονικὸ

Ἀθεΐα, ἡ σιωπὴ γιὰ τὴν Πίστη*

Δόγμα καὶ Ζωή, Ἀλήθεια καὶ Ἀγάπη

Σάκκος Στέργιος († 2012)

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ ΑΠΘ

Εἶναι γεγονός, ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δὲν πολυενδιαφέρεται γιὰ τὰ πνευματικὰ καὶ μάλιστα γιὰ τὰ Δογματικὰ Θέματα, πὺ ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο καὶ τὴν πηγὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς σωτηρίας.

Ἡ σημερινὴ κουλτούρα καὶ γενικότερα ἡ περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα ὄχι μόνον εὐνοεῖ μιὰ τέτοια νοοτροπία, ἀλλὰ καὶ ἐξωθεῖ σὲ αὐτήν.

Ἄλλωστε τὸ στίγμα τοῦ «φονταμενταλισμοῦ» καὶ ἡ μομφὴ τῆς μισαλλοδοξίας συνοδεύουν ἀνεξέλεγκτα κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν διατήρηση τῶν παραδεδομένων ἀξιῶν, πὺ ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῆς Πνευματικῆς μας Οἰκοδομῆς.

Κάτω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ἔμμεσες πιέσεις, ὁ σημερινὸς Ὁρθόδοξος Χριστιανὸς ἀβασάνιστα ἀποδέχεται τὰ δελεαστικὰ κηρύγματα τοῦ **Οἰκουμενισμοῦ**, αὐτοῦ τοῦ ὁδοστρωτήρα καὶ ἰσοπεδωτῆ τῶν Δογμάτων, καὶ περνᾷ στὰ «ψιλὰ γράμματα» τὶς δογματικὲς διαφορὲς.

Ὡστόσο, εἶναι λάθος καὶ παράπτωμα πνευματικὸ νὰ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὰ Δόγματα· νὰ τὰ θεωροῦμε σχολαστικὴ ἐνασχόληση τῶν θεολόγων, ἀνούσιο καὶ ἐνοχλητικὸ πονοκέφαλο γιὰ μᾶς τοὺς «ἀπλοῦς χριστιανούς».

* * *

Τὴν θεμελιακὴ σημασία τοῦ Δόγμα-
τος καὶ τὴν στενὴ σχέση του μὲ τὴν κα-
θημερινή μας ζωὴ ἐκφράζει ἡ Ἐκκλησία
μας ποικιλοτρόπως, ἀκόμη καὶ μὲ τὴν
διάταξη τῶν πέντε πρώτων Κυριακῶν τῆς
Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς...

Οἱ δύο πρώτες Κυριακές, τῆς Ὁρθοδο-
ξίας καὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ,
διατρανώνουν τὸ Ὁρθόδοξο Δόγμα καὶ
τὴν κυριαρχία του ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Εἰ-
κονομαχίας μέχρι τὸν καιρὸ τῶν **παπικῶν ἀνθαιρεσιῶν**.

Ἡ τέταρτη Κυριακὴ καὶ ἡ πέμπτη, ὅπου προβάλλονται
ἀντίστοιχα οἱ μορφές τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος,
«δοτοῦ τῷ Κυρίῳ ἐκ κοιλίας μητρός», καὶ τῆς Ὁσίας Μαρίας
τῆς Αἰγυπτίας, ἐξαγνισμένης μὲ τὴν συγκλονιστικὴ της με-
τάνοια καὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρουσιάζουν
τὴν ἐν Χριστῷ Ζωή.

Καὶ ἀνάμεσα στις δύο δυάδες, ἡ Κυριακὴ τῆς Σταυρο-
προσκυνήσεως, δείχνει πῶς ὁ Σταυρὸς, σύμβολο καὶ χαρα-
κτηριστικὸ γνῶρισμα τῆς Ὁρθοδοξίας, συμπλέκει καὶ ἐνώ-
νει τὸ Δόγμα μὲ τὴν Ζωή, τὴν Ἀγάπη μὲ τὴν Ἀλήθεια.

Ἡ κατακόρυφος δοκὸς του ἐνώνει τὸν Οὐρανὸ μὲ τὴν γῆ,
ἀποκαλύπτοντας τὴν μοναδικὴ Ἀλήθεια, τὴν Πίστη πού
ἐνώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν Θεό· ἡ ὀριζόντιος συνάζει ὅλα
τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς γῆς, ἐφαρμόζοντας τὴν ἐν Χριστῷ
Ἀγάπη.

Ἄν εἶναι ἀδύνατο νὰ σταθεῖ ὁ Σταυρὸς χωρὶς τὴν κατα-
κόρυφο δοκὸ του, εἶναι ἐξίσου ἀκατόρθωτο νὰ ὑπάρξει στὸν
κόσμο Ἀγάπη πραγματικὴ χωρὶς Πίστη Ἀληθινή.

* * *

Παράγγελμα καὶ ἀπαίτηση τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ
εἶναι ἡ διαφύλαξη τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως ἀπὸ κάθε παρα-
χάραξη καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν **παπικὴ κακοδοξία**, τὴν τόσο
ἐντονη στις ἡμέρες μας.

Αὐτὸ ἐπισημαίνουν Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλη-
σίας, μέσα στοὺς ἕνδεκα αἰῶνες πού μεσολάβησαν ἀπὸ τὴν
ἀπόσχιση τῶν **παπικῶν** μέχρι σήμερα.

Χωρὶς ἐμπάθεια καὶ κακία, ἀλλὰ μὲ σεμνότητα καὶ παρ-

ρησία, καταδικάζουν τὴν **παπικὴ αἵρεση**.

Ἔχω γράψει γι' αὐτὸ παλαιότερα. **Ἐ**δῶ θὰ σταθῶ μόνο στὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης.

Μὲ σθένος ὁ Παλαμᾶς ξεσκεπάσασε τὸν **φιλοπαπικὸ** θεολόγο Βαρλαάμ τὸν Καλαβρὸ, ἓνα εἶδος Οὐνίτη ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

Φαινόταν δεινὸς θεολόγος ὁ Βαρλαάμ. **Εἶ**χε θαμπώσει καὶ εἶχε καταστήσει θαυμαστὲς τοῦ διακεκριμένους θεολόγους τῆς Ἀνατολῆς.

Κατόρθωσε μάλιστα νὰ ἀναλάβει αὐτὸς τὴν διαχείριση τῶν συζητήσεων μὲ τὴν **παπικὴ Δύση** κι ἐνῶ προωθοῦσε τὰ **παπικὰ συμφέροντα**, εἶχε κερδίσει τὴν συμπάθεια ἀκόμη καὶ τοῦ Ἀυτοκράτορα καὶ αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχη.

Δὲν ἦταν λίγοι οὔτε ἄσημοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὸν Βαρλαάμ, στράφηκαν ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου.

Ασυμβίβαστος καὶ ἀκαταγώνιστος ἐκεῖνος, καταδικάζει ἔντονα τὴν «ἐκφυλον προσθήκη» τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ **Υἱοῦ**.

Αποδοκιμάζει τὶς **παπικὲς κακοδοξίες** καὶ καλεῖ ὅλους τοὺς πιστοὺς νὰ ἐπαγρυπνοῦν στὰ θέματα τῆς Πίστεως.

Δὲν δικαιολογεῖται ἀδιαφορία ἢ σιωπὴ ὅταν «πίστις τὸ κινδυνευόμενον». **Ἡ** σιγή, λέγει, σὲ θέματα πίστεως εἶναι **τρίτο εἶδος ἀθεΐας** μετὰ ἀπὸ τὴν ἄρνηση τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀπόρριψη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

* * *

Ποιὰ ἀπήχηση εἶχε στὴν Ζωὴ καὶ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀγώνας τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου φαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι, ὅπως ἤδη ἀνέφερα, ἡ Ἐκκλησία θέσπισε νὰ τιμᾶται ἡ Μνήμη του ὄχι μόνο κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του, 14 Νοεμβρίου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν δευτέρη Κυριακὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Καὶ ἐνῶ τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, μὲ τὴν Ἀναστήλωση τῶν Ἁγίων Εἰκόνων, ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τὴν νίκη Της ἐναντίον τῶν αἱρέσεων τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων, τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἁγίου

Γρηγορίου Παλαμᾶ ἐορτάζει τὴν κατατρόπωση τῆς **αἰρέσεως τοῦ Παπισμοῦ**, πού πάσχισε νὰ στηλώσει τὴν εἰκόνα τοῦ πάπα-πλανητάρχη.

Εἶναι ἀξιοσημεῖωτο, ὅτι τὴν μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα δὲν τιμᾶ ἡ Ἐκκλησία κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μεγάλους Πατέρες καὶ Θεολόγους Τῆς, ὅπως Μ. Ἀθανάσιο, Μ. Βασίλειο, Γρηγόριο Θεολόγο κ.ἄ., διότι στὴν ἰδική τους ἐποχὴ δὲν εἶχε ἀποσκιρτήσει ἀκόμη ἡ Δύση, ἀνήκε στὴν Μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Ἀργότερα οἱ παπικοί, προσπαθώντας νὰ στηρίξουν τὸ θεμελιώδες καὶ κυρίαρχο δόγμα τους *περὶ πρωτείου τοῦ πάπα*, πού πρόβαλε σὰν ἀθεμελίωτος ἐτοιμόρροπος *μινι-ρές*, προσκόλλησαν σ' αὐτὸ σὰν ἀντερείσματα ἕναν ὀλόκληρο «ἀστερισμὸ» αἰρετικῶν δογμάτων.

Ἔτσι ἀποστασιοποιήθηκαν καὶ ἀποκόπηκαν ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία.

* * *

Τιμᾶται, λοιπόν, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς ὡς ἐκφραστὴς καὶ ἐνσαρκωτὴς τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι κατατρόπωσε τὸν **Παπισμὸ**, πού ἐκείνη τὴν ἐποχὴ εἶχε ἤδη διαμορφώσει τὶς αἰρετικές του πλᾶνες.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἔμμεσα ὁ Παλαμᾶς καταδίκασε καὶ κατατρόπωσε καὶ τὶς πολυάριθμες παραφυάδες τοῦ **Προτεσταντισμοῦ**, ὁ ὁποῖος ὡς ἀντίδραση πρὸς τὸν **Παπισμὸ** ἀναφάνηκε στὸ προσκήνιο τῆς ἱστορίας.

Ἄν θέλουμε, λοιπόν, σήμερα νὰ ἀναγνωρίζουμε στὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ γενικὰ στοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τὴν θέση πού τοὺς ἀνήκει, ὀφείλουμε νὰ κρατοῦμε καὶ νὰ διακηρύττουμε τὴν ἰδική τους Πίστη.

Μόνον ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κρατᾶ ἀκέραια καὶ ἀνόθευτη τὴν διδασκαλία καὶ τὸν τρόπο τῆς σωτηρίας.

Τὰ ἄλλα χριστιανικὰ συστήματα καὶ οἱ ἄλλες λεγόμενες χριστιανικὲς ὁμολογίες ὅσο ποσοστὸ ἀλήθειας καὶ ἂν διατηροῦν, ἐφόσον δὲν συνδέονται ὀργανικὰ μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, εἶναι πλᾶνες.

Ἀδικοῦμε τὴν Ὁρθοδοξία καὶ προσβάλλουμε τὴν Ἀλήθεια, ὅταν ἀνομάζουμε «ἀδελφὲς Ἐκκλησίες» τὶς ποικιλώνυμες χριστιανικὲς ὁμολογίες. **Ἄλλὰ** καὶ τοὺς ἴδιους τοὺς

αίρετικούς βλάπτουμε και άδικούμε, όταν τούς δημιουργούμε τήν έντύπωση, ότι βρίσκονται στην Άλήθεια, ένώ εΐναι έκτός Όρθοδοξίας.

Επίκαιρο και διαχρονικό τó μήνυμα του Αγίου Γρηγορίου ήχει ώς έγερτήριο σάλπιγμα, έπισημαίνοντας τά **τρία είδη άθεΐας** πού μās άπειλούν και σήμερα:

Εΐναι **άθεΐα** νά άρνεΐσαι τόν Θεό. **Α**θεΐα νά μην πιστεύεις όρθόδοξα τόν Ίησοϋ Χριστό, νά εΐσαι αίρετικός. **Α**θεΐα νά εΐσαι όρθόδοξος και νά μην άγωνίζεσαι για τά Όρθόδοξα Δόγματα.

(*) Βλ. <http://www.agiazoni.gr>. • Επιμέλ. και προσαρμ. ήμέτ.